

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Baricovej a sudkýň JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Marianny Reiffovej v právnej veci navrhovateľov: 1. **J.** bytom v T., zastúpeného **JUDr. P.**, *bytom v T.*, 2. **M.** bytom v T. a 3. **T.** bytom v T., oboch zastúpených navrhovateľom v 1. rade, 4. **M.** bytom v N, M., 5. **H.** bytom v N, M., proti odporcovi **Obvodnému pozemkovému úradu v Topoľčanoch** so sídlom v Topoľčanoch, Nám. Ľ. Štúra 1738, za účasti **Slovenského pozemkového fondu** so sídlom v Bratislave, Búdková 36, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. OPÚ 2004/00514-L zo dňa 12. februára 2008, o odvolaní navrhovateľov 1. až 3. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/66/2008-22 zo dňa 20. augusta 2008, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/66/2008-22 zo dňa 20. augusta 2008 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre potvrdil podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v záhlaví označené rozhodnutie odporcu, ktorým podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na

usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (v ďalšom texte aj „reštitučný zákon“) rozhodol, že navrhovatelia v 1., 2., 4. a 5. rade ako oprávnené osoby podľa § 2 ods. 2 písm. c/ reštitučného zákona a navrhovateľ v 3. rade ako dedič po oprávnenej osobe J. spĺňajú podmienky ustanovenia § 3 ods. 1 písm. o/ reštitučného zákona a priznáva sa im právo na náhradu za pozemok v katastrálnom území T., zapísaný v pozemkovej knihe vo vložke č. 2, parcelné č. X., A-153, roľa, o výmere 8 632 m², ktorý prešiel do vlastníctva Československého štátu, do správy Odboru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rady Okresného národného výboru v Topoľčanoch na základe rozhodnutia zn.: Pôd. 4534/1958 zo dňa 12. júna 1958 podľa § 23 Nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. n. SNR o konfiškovaní a urýchlenom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení neskorších predpisov (ďalej len „Nariadenie SNR č. 104/1945 Sb.“) a Vládneho nariadenia č. 122/1951 Sb. o ďalších presunoch pôsobnosti a o iných zjednodušeníach verejnej správy, nakoľko pozemok je po prechode na štát vo vlastníctve fyzických a právnických osôb, bol zastavaný a tvorí vodnú plochu, čo je zákonnou prekážkou v zmysle § 6 ods. 1 písm. a/ reštitučného zákona, a to v podieloch: navrhovateľom 1. až 3. po 1/4-ine a navrhovateľom 4. a 5. po 1/8-ine. Odporcovi krajský súd náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd svoj rozsudok odôvodnil tým, že odporca dostatočne zistil skutkový stav a vec správne posúdil. Uviedol, že z administratívneho spisu odporcu zistil, že navrhovatelia si svojím návrhom uplatnili právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom podľa zákona č. 503/2003 Z. z., a nie ako to uvádzali v opravnom prostriedku a aj na pojednávaní, že si toto právo neuplatňovali v zmysle reštitučného zákona, ďalej zistil, že pôvodným vlastníkom predmetného pozemku J. a manželke M. rod.. bol tento pozemok pridelený na základe Výmeru o vlastníctve pôdy č. 1701/48 zo dňa 8. mája 1948, a že na základe rozhodnutia Odboru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rady Okresného národného výboru v Topoľčanoch zn.: Pôd. 4534/1958 zo dňa 12. júna 1958 im bol tento pozemok odňatý do vlastníctva štátu. Aj podľa názoru krajského súdu bolo v správnom konaní preukázané, štát predmetný pozemok prevzal bez právneho dôvodu, teda v zmysle § 3 ods. 1 písm. o/ reštitučného zákona. Dokazovaním vykonaným pred správnym orgánom, a to najmä vyššie uvedenými dokladmi: výmerom a rozhodnutím rady Okresného národného výboru v Topoľčanoch, ako aj matričnými dokladmi, považoval aj krajský súd za dostatočne preukázané, že oprávnené osoby spĺňajú podmienky ustanovenia § 2 ods. 2 písm. c/ reštitučného zákona, a že odporca oprávneným osobám správne priznal právo na náhradu,

keďže existuje zákonná prekážka na vydanie pozemku podľa § 6 ods. 1 písm. a/ reštitučného zákona, nakoľko časť pozemku je vo vlastníctve fyzických a právnických osôb. Krajský súd ďalej konštatoval, že okresné národné výbory vydávali rozhodnutia o zrušení prídellov aj napriek tomu, že na ne neprešla právomoc odnímať prídely, a preto podľa jeho názoru nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu bez právneho dôvodu.

Výrok o trovách konania krajský súd odôvodnil poukazom na ustanovenie § 250k ods. 1 vety prvej OSP.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ v 1. rade aj v mene ostatných navrhovateľov, avšak plnomocenstvo na svoje zastupovanie navrhovateľom 1. v odvolacom konaní predložili iba navrhovatelia 2. a 3. Odvolanie odôvodnil nesprávnym posúdením skutkového stavu krajským súdom. V doplnení odvolania navrhovateľ 1. žiadal o opravu chyby v 1.odseku odôvodnenia rozsudku, kde namiesto znenia: „v podieloch Ján Šesták v 1/8.“ má byť: „v podieloch Ján Šesták v 1/4“, a vytýkal krajskému súdu, že sa nedôkladne oboznámil so skutkovým stavom, ktorý iba prevzal z rozhodnutia odporcu. Navrhovateľ v 1. rade tiež namietal, že krajský súd sa nezaoberal faktom, že štát začal rozpredávať ich pozemok novým vlastníkom v roku 1997 napriek tomu, že oni podnikli prvé kroky voči štátu už v roku 1994 zaplatením nedoplatku daňovému úradu, ako aj ďalšie kroky, ktoré však nešpecifikoval. Zdôraznil, že na predmetnom pozemku nie je žiadna zástavba, ktorá by bránila jeho vráteniu. Navrhol preto, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj preskúmané rozhodnutie odporcu a aby priznal navrhovateľom navrátenie vlastníctva k predmetnému pozemku a rozhodol o jeho vydaní navrhovateľom.

Odporca a Slovenský pozemkový fond sa k odvolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v medziach odvolania (§ 212 ods. 1 OSP s použitím § 246c ods. 1 vety prvej OSP), odvolanie prejednal na odvolacom pojednávaní (§ 250ja ods. 3 vety druhej OSP) v neprítomnosti účastníkov (§ 250g ods. 2 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúvajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 2 OSP).

Podľa § 245 ods. 1 OSP pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu posúdi súd i zákonnosť prv urobeného správneho rozhodnutia, o ktoré sa preskúvané rozhodnutie opiera, ak bolo preň prv urobené rozhodnutie záväzné a ak nie je na jeho preskúmanie určený osobitný postup.

Odvolačí súd zastáva názor, že prvostupňový súd v konaní a rozhodovaní o návrhu navrhovateľov postupoval v intenciách vyššie citovaných zákonných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Navrhovatelia podrobili súdnemu prieskumu zákonnosť rozhodnutia odporcu č. OPÚ 2004/00514-L zo dňa 12. februára 2008, ktorým podľa § 5 ods. 2 reštitučného zákona rozhodol, že navrhovatelia 1., 2., 4. a 5. ako oprávnené osoby podľa § 2 ods. 2 písm. c/ reštitučného zákona a navrhovateľ 3. ako dedič po oprávnenej osobe J. spĺňajú podmienky ustanovenia § 3 ods. 1 písm. o/ reštitučného zákona a priznáva sa im právo na náhradu za pozemok v katastrálnom území T., pozemnoknižné parcelné č. X., A-153, roľa, o výmere 0,8632 ha, nakoľko pozemok je po prechode na štát vo vlastníctve fyzických a právnických osôb, bol zastavaný a tvorí vodnú plochu, čo je zákonnou prekážkou v zmysle § 6 ods. 1 písm. a/ reštitučného zákona.

Z pripojeného administratívneho spisu odvolací súd zistil nasledovné skutočnosti:

Navrhovatelia v 1., 2., 4. a 5. rade a právny predchodca navrhovateľa v 3. rade J., ktorý zomrel počas správneho konania, si na Obvodnom pozemkovom úrade v Topolčanoch dňa 28. decembra 2004 uplatnili podľa zákona č. 503/2003 Z. z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku nachádzajúceho sa v katastrálnom území T. zapísaného v pozemnoknižnej vložke č. 2, parcelné č. X., roľa, o výmere 8 632 m², ktorý bol jeho pôvodným vlastníkom J. a manželke M. rod.. (rodičom resp. starým rodičom navrhovateľov) pridelený na základe

Výmeru o vlastníctve pôdy č. 1701/48 zo dňa 8. mája 1948. Dňa 12. júna 1958 vydal Odbor poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rady Okresného národného výboru v Topoľčanoch pod zn.: Pôd. 4534/1958 rozhodnutie, ktorým bol pôvodným vlastníkom prídela odňatý v zmysle § 23 Nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. a Vládneho nariadenia č. 122/1951 Sb.. Podľa Identifikácie parciel vyhotovenej Správou katastra Topoľčany dňa 9.7.2007 pod č. j. 165-III/07 je predmetný pozemok v súčasnosti vo vlastníctve viacerých fyzických osôb a jedna časť je vo vlastníctve Slovenskej republiky – Slovenského pozemkového fondu.

Podľa § 1 ods. 2 Nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1946 Sb. n. SNR o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy, pridelených podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR, je výmer o vlastníctve pôdy verejnou listinou dokazujúcou vlastnícke právo prídelcu k pridelenej pôdohospodárskej nehnuteľnosti, na základe ktorej príslušný knihovný súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelcu bez podmienky dodatočného ospravedlnenia.

Podľa § 23 Nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. pridelený majetok mohlo odňať len Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, a to v lehote najneskôr 10 rokov odo dňa ujatia sa držby prídelu, ak prídelca nehospodáril na pridelenej pôde so starostlivosťou riadneho hospodára, a to po vypočutí miestnej organizácie Jednotného sväzu slovenských roľníkov a okresného národného výboru pridelený majetok odňať a prideliť ho inej podľa tohto nariadenia kvalifikovanej osobe, o ktorej možno odôvodnene predpokladať, že bude na ňom riadne hospodáriť.

Odbor poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rady Okresného národného výboru v Topoľčanoch vydal pod zn.: Pôd. 4534/1958 dňa 12. júna 1958 rozhodnutie o zrušení prídelu napriek tomu, že v zmysle § 23 Nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. pridelený majetok mohlo odňať len Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy a právomoc odnímať prídelu na základe Vládneho nariadenia č. 122/1951 Sb. a č. 116/1949 Zb. na neho neprešla.

Z uvedeného je teda zrejmé, že uvedené rozhodnutie bolo vydané orgánom, ktorý na to nebol oprávnený, a preto nemohlo vyvolať právne účinky odňatia prideleného majetku, v dôsledku čoho bolo v prejednávanom prípade nesporne preukázané, že štát nehnuteľnosť prevzal bez právneho dôvodu.

Podľa § 3 ods. 1 písm. o/ reštitučného zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu.

V zmysle § 6 ods. 1 písm. a/ reštitučného zákona vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť, ak pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby a právnickej osoby okrem povinnej osoby (§ 4 ods. 1).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd sa stotožnil v právnom záverom Krajského súdu v Nitre, že v prejednávanej veci bol preukázaný reštitučný titul podľa § 3 ods. 1 písm. o/ reštitučného zákona, avšak vlastníctvo k predmetnému pozemku nebolo možné navrhovateľom navrátiť a vydať ho späť navrhovateľom, nakoľko jeho vydaniu navrhovateľom bráni prekážka jeho vlastníctva viacerými fyzickými osobami okrem povinnej osoby. Odporca preto aj podľa názoru odvolacieho súdu správne rozhodol o priznaní práva navrhovateľov na náhradu za pôvodný pozemok.

V odvolacom konaní odvolací súd na základe námietok navrhovateľov vznesených v súdnom konaní posúdil aj otázku vzťahu reštitučného zákona a všeobecných občianskoprávných predpisov a dospel k názoru, že otázka nadobudnutia vlastníctva k nehnuteľnostiam právnymi predchodcami navrhovateľov, na základe Výmeru Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, ako aj otázka nulity rozhodnutia bývalého Okresného národného výboru, týkajúceho sa zrušenia tohto prídela, boli krajským súdom posúdené správne.

Je nesporné, že reštitučné zákony sú voči všeobecnej občianskoprávnej úprave predpismi špeciálnymi, ktoré majú pri použití prednosť, dokonca majú povahu predpisov, ktoré aplikáciu všeobecného predpisu obvykle vylučujú. To však platí len pre okruh pôsobnosti toho-ktorého reštitučného zákona. Zákon č. 503/2003 Z. z. upravuje vzťahy oprávnených a povinných osôb pri zmierňovaní následkov niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v období rokov 1948 až 1990 prechodom pozemkov na štát alebo inú právnickú osobu na základe niektorého reštitučného titulu. Jedným z týchto reštitučných titulov je aj prevzatie nehnuteľnosti štátom bez právneho dôvodu. Špecifikom tohto titulu (ako reštitučných zákonov všeobecne) je, že vychádza z toho, že právne opatrenia minulého režimu

zásadne platia. Avšak popri nároku na vydanie nehnuteľnosti podľa reštitučných zákonov nemožno vylúčiť i nárok navrhovateľov na ochranu vlastníctva podľa Občianskeho zákonníka.

V prejednávanej veci z obsahu administratívneho spisu jednoznačne vyplynulo, že navrhovatelia uplatnili právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa reštitučného zákona č. 503/2003 Z. z. a že odporca ako orgán oprávnený podľa § 5 ods. 2 tohto zákona o uplatnenom nároku navrhovateľov konal a rozhodoval v súlade s príslušnými ustanoveniami tohto reštitučného zákona.

Na základe uvedených skutočností dospel odvolací súd k záveru, že odvolaniu navrhovateľov nie je možné priznať úspech a námietky v ňom uvedené sú skutkovo i právne bezvýznamné pre rozhodnutie v preskúmvanej veci. Napadnutý rozsudok krajského súdu je vecne správny, a preto ho odvolací súd podľa § 250ja ods. 3 vety druhej OSP a § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

Opravu odôvodnenia rozsudku na základe návrhu navrhovateľa v 1. rade vykoná krajský súd (§ 222 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 OSP a § 142 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250l ods. 2 OSP tak, že navrhovateľom v 1. až 3. rade nepriznal ich náhradu, pretože neboli v tomto konaní úspešní a odporcovi a ďalším účastníkom preto, že im z dôvodu neúspešného odvolania navrhovateľov v 1. až 3. rade žiadne trovy nevznikli a ani ich náhradu neuplatnili.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 26. augusta 2009

JUDr. Jana Baricová, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Peter Szimeth